

Støða kvinnunnar í Íslandi

Á námsferð í Íslandi tann 14.-30. august 1985 var endamálið okkara at kanna familjuviðurskiptini í Íslandi, serliga var dentur lagdur á støðu kvinnunnar.

Vit vitjaðu áhugaverd støð, har vit fingi tilfar og upplýsingar um evni okkara. Vit vóru fyrst á einum bóndagardi uttan fyri Egilstaðir, har vit tósaðu við ein ungan mann um viðurskiptini har á garðinum. Arbeiðið á garðinum varð býtt javnt millum konu og mann bæði uttanfyri og inni í húsinum. Børnini vórðu uppalld í felag.

Á Akureyri vitjaðu vit eina rækjuverksmiðju. Eisini vóru vit á kommunuskrivstovuni, sosialu deild og á bókasavninum fyri at fáa tilfar um støðu kvinnunnar og ávirkan hennara í politikki á Akureyri.

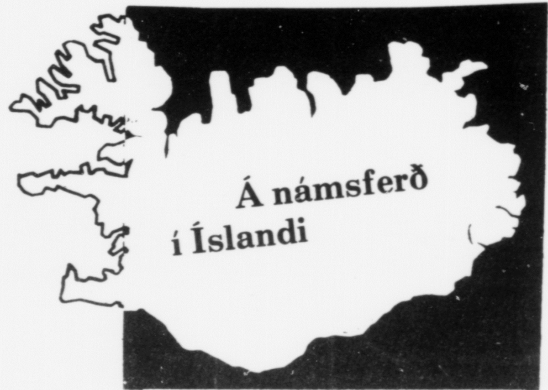
Lønarviðurskiptini í Íslandi eru nógv verri enn í Føroyum, t.d. kann nevast, at ein kvinna, ið arbeiðir í fiskivinnuni, fær 22,16 kr. (DK) um timan + vanliga 10 kr. (DK) í bonus. Sama kvinnan kundi fingið 61,15 kr. (DK) um timan í Føroyum. Mánaðarlønin hjá eini kvinnu, ið arbeiðir 40 timar um vikuna í Íslandi er sostatt 5145,60 kr. (DK). Mánaðarlønin hjá kvinnuni í Føroyum er 9784,50 kr. (DK).

Stórir munur er eisini á liviumstøðum í Íslandi og í Føroyum. Hetta visa vit á niðanfyristandandi talvu.

Talvan visir prisirnir á neyðsynjarvør-um, ið vit meta ein familja við 4 persónum nýtir í eina viku. Prisirnir eru uppgjördir fyri Ísland og Føroyar, fyri at visa á munin á livikostnaðinum í hesum báðum londunum.

Samanbera vit talvu 1 og talvu 2, sum ávikavist eru fyri Ísland og Føroyar, siggja vit, at tað er munandi dýrari hjá eini familju at liva í Íslandi. Fyri eina familju við 4 persónum eru útreiðslurnar til neyðsynjarvørur um mánaðin 4668,40 kr. Í Føroyum eru hesar útreiðslur 2782,40 kr. um mánaðin.

Niðurstøðan verður tí, at lønar- og prisstøðan gera, at arbeiðarin í Íslandi hevur nógv verri umstøður enn í Føroyum. Olærdar kvinnur eru sera meint raktar av hesum vánaligu umstøðum. Nógvavirðing av hesum kvinnum eru einsamallar mammur. Hesar kvinnur kunnu tí ikki liva fyri ta løn, tær fáa. Tí fáa tær í mongum førum hjálp frá familjuni. Kvinnurnar verða ikki nógv væl hjálptar. Tað, ið kommunurnar geva sum hjálp, er ikki nógv mikið. Sjalvt um t.d. kommunan í Akureyri setur 100 íbúðir til vera, ið bert kosta 25% av vanligum prisi. Hesar búðir verða serstakliga útleigaðar til einsamallar mammur. At støðan hjá kvinnum er so ring, kann komast av, at kvinnur vanliga velja eina stytri útbúgving enn menn.

Við 3. g úr Gøtu

Í Reykjavík tósaðu vit við Kristin Ástgeirsdóttir, ið umboðar kvinnuflokkinn í Altinginum. Hon sigur, at av tí at støðan hjá kvinnum er so vánalig, er kvinnurørslan vorðin so sterk. Kvinnurørslan arbeiðir í Íslandi fyri betri umstøðum hjá kvinnum og børnum, t.d. kann nevast hægri lønir, longri burðarfarloyvi og meira pening til dagstovnar og veggustovur. Hetta kann av sonnum sigast at vera ein stór uppgáva at loysa.

Kristin Ástgeirsdóttir sigur eisini, at nógvavirðing av teimum íslensku kvinnum arbeiða og eru løntar av landinum. Hetta ger, at tær við trýsti á Altingið kunnu krevja hægri løn. Ein háttur, ið kann geva kvinnum størri ávirkan á samfelagslívið. Neyðugt er tó, at kvinnur, ið ikki arbeiða fyri landið, stuðla einum slíkum tiltaki við eisini at krevja hægri løn. Tað er ógvuliga týðningarmikið, at kvinnurnar standa saman um hetta.

Fyri at gera vart við seg, kunnu kvinnurnar taka lut í eini „græsrotsrørslu“ ella beinleiðis í kvinnuflokkinum, ið stillaði upp til Altingsval fyrstu

ferð í 1981. Tá komu 3 kvinnur úr Kvinnuflokkinum inn í Altingið, ið hevur 60 limir.

Fyri 1982 vóru 6% av teimum valdu úti í kommununum kvinnur. Eftir 1982 vóru 12% av teimum valdu kvinnur. Umframt tær 3 kvinnurnar úr Kvinnuflokkinum eru 6 aðrar kvinnur í Altinginum, hesar 6 eru sostatt úr øðrum flokkum.

Í øðrum politiskum flokkum er Kvinnuflokkurin ikki væl dæmdur. Hildið verður, at kvinnur eiga at luttaka í politiskum arbeiði í øðrum flokkum enn í Kvinnuflokkinum. Henda áskoðan ger seg serstakliga galdandi fyri hægrevendu flokkarnar.

Ljós er tó fyri framman, um enn tað ikki er hjart fyrir íslensku kvinnurnar. Vigdis Finnbogadóttir, ið vit eisini tósaðu við, segði millum annað, at kvinnurnar í íslensku kvinnurørsluni enn ikki hava heystað tað, tær hava sáað. Hesin skurður verður mettur at verða stórrur, av tí at arbeiðið hevur verið nógv og torført.

Nýtslan hjá eini familju (4 pers.) í Íslandi og Føroyum.

Eind	Slag	Prisur tils. í Íslandi (DK kr.)	Prisur tils. í Føroyum (DK kr.)
4	Rugbreyð	38,40	41,20
1	Franskubreyð	12,30	5,50
15	Egg	43,40	13,50
250 g	Ost	18,35	10,05
1	Súltutoy	30,55	10,05
2	Smør	77,85	9,90
3	Margarin	54,70	17,85
10 l.	Mjólk	81,30	50,00
1 l.	Juice	18,25	5,95
1 pk	Te	46,55	30,60
500 g	Kaffi	60,60	29,95
1 kg	Fisk	69,20	40,00
1	Kjögv	157,15	108,00
2 pk	Mjøl	28,35	11,90
2 pk	Sukur	13,55	9,00
1 dós	Livurpostei	14,65	7,95
200 g	Speigupylsa	36,00	9,95
1 pk	Eplir	12,05	5,95
100 g	Rullupylsa	5,10	13,85
1	Sjokolátupálegg	13,05	21,00
2	Høsnarungur	140,00	33,90
1 pk	Grønmeti	30,80	16,50
2	Sápur	11,35	9,00
1 x 8	WC rullur	22,15	24,95
1 x 2	Köksrullur	9,80	16,50
1	Tannkrem	13,80	18,95
1	Shampoo	21,65	20,00
2	Ljósperur	13,80	10,00
1	Uppvaskisápa	13,30	19,95
1	Vaskipulvur	11,05	19,95
1 pk	Skinka	19,50	14,95
1	Sild	9,10	11,95
1	Sinnopp	10,45	5,95
1	Ketchup	5,65	5,95
100 g	Flesk	6,35	14,95
Tils.		1167,10	695,60

Kursur: 1 DK kr. = 4,06 ísl. kr.

Mánaðarlønin hjá eini kvinnu, sum arbeiðir 40 timar um vikuna í Íslandi, er einans góðar 5000 krónur í okkara peningi